

Seminární práce

Příprava učitelů, kariérní systém, odměňování v
primárním a sekundárním vzdělávání v Itálii

Bc. Sebastien Zikmund

Pedagogika II

Úvod

Role učitele se v Evropě v posledních 30 letech postupně měnila a proto příprava učitelů hraje ve vzdělání silnou roli a musí brát ohled na různé aspekty profese sahající od pedagogiky a psychologie až po odbornost v určitém oboru.

Cílem této seminární práce stručný pohled do přípravy učitelů, jejich systému profesního růstu a odměňování v primárním a sekundárním vzdělávání v Itálii. Země se zhruba 60 miliony obyvatel se nachází v podobné socioekonomické sféře jako Česká republika a proto pro nás jako budoucí pedagogy může být zajímavé nahlédnout do její učitelské struktury.

Toto téma jsem si zvolil především protože moje rodina má k učitelské profesi velmi blízko a její část žije právě v Itálii. Mohu tedy nahlédnout do problematiky i z trochu jiného úhlu, než ze článků. Zároveň si myslím, že může být zajímavé nahlédnout na systém přípravy v zemi, jenž není nutně považována za zdárný příklad, jako jsou například severské státy.

Struktura školního vzdělávání

Školní vzdělávání v Itálii je rozděleno na čtyři stupně [1]:

Školka - Asilo nido

Určena pro děti do 3 let. Její navštěvování není povinné a je tedy velmi podobná jeslím v České republice. Zabývá se dětmi a jejich předškolním vzděláním a rozvojem.

Mateřská školka - Scuola Materna

Navrženo pro děti od 3 do 6 let, na rozdíl od České republiky není její návštěva povinná. Vzdělávací kurz trvá tři roky na zavedeného vzdělávacího programu.

Primární vzdělávání - Istruzione Primaria

Stupeň navržen pro děti od 6 do 13 let. Skládá se ze dvou úrovní a je součástí povinného vzdělávacího systému. Základní škola - Scuola Primaria, jejíž absolvování trvá 5 let a střední škola - Scuola Secondararia di Primo Grado, jenž trvá 3 roky.

Po absolvování tohoto cyklu si student může vybrat školu s určitým zaměřením (lyceum, umělecká škola, ...)

Sekundární vzdělávání - Istruzione Secondaria

Určeno pro děti ve věku 14 až 19 let. Tento cyklus trvá 5 let. Po skončení příslušné školy by studenti měli absolvovat státní zkoušku, která je povinná pro přijetí na školení na univerzitě nebo pro další zaměstnání.

Povinné vzdělávání

Vzdělávání je povinné po dobu 10 let [1]. Student by tedy měl absolvovat celý první cyklus a poté minimálně dva roky druhého cyklu určeného na profesní orientaci [1]. Zdarma je pouze povinná část studia studenta [1].

Přehled problematiky

Pro vhodné zasazení Italského systému oproti ostatním státům Evropy je vhodné zmínit, že jako učení si jako svou první kariérní volbu zvolilo 65 % učitelů, což se shoduje s průměrem států OECD, avšak pouze polovina průměru, tedy asi 12 % učitelů, souhlasí s tím, že jejich profese podle společnosti vážená [2]. Italské školství se také potýká s vyšším poměrem vzdělávání žáků s přistěhovaleckými kořeny, až 35 % učitelů učí na školách s vyšším zastoupením (více jak 10 %) takovýchto studentů, což je dvojnásobek oproti průměru zemí OECD [2]. Srovnání s Českou republikou a průměry OECD je uvedeno v tabulce 1. Průzkum byl vyplňován z pohledu učitelů. Zároveň je zastoupení učitelů mladších než 40 let pouze 9,6 %, což značí nepříliš velký zájem mladších lidí o profesi **Zorman**.

Table 1: Průzkum zemí OECD na problematiku z pohledu učitele [2]

	Volba učitelství jako první kariéerní volby	Podíl učitelů nad 50 let	Váženost ve společnosti	Podíl učitelů pracujících s migranty	Podíl učitelů zažívajících vysoký stres
Itálie	65 %	48 %	12 %	35 %	6 %
Česká republika	68 %	37 %	16 %	1 %	11 %
Průměr v OECD	67 %	34 %	26 %	10 %	18 %

Vstup do profese

V Itálii platí pro zájemce o pedagogickou profesi rozdílná pravidla v závislosti, na kterém stupni vzdělávání chtějí působit a to pro učitele na primárním (a preprimárním vzdělávání) a na sekundárním vzdělávání [3].

Primární vzdělávání

Pro primární vzdělávání je nutné dokončit pětiletou vysokoškolskou přípravu speciálně zaměřenou na přípravu výuky v primárním vzdělávání. Oproti České republice lze například pozorovat velké množství času věnovaného praxím, až 600 hodin [4,5].

Sekundární vzdělávání

Pro výuku v sekundárním vzdělávání je nutné mít vysokoškolský titul, ale nemusí již být speciálně zaměřený na pedagogiku [4]. Je však nutné absolvovat sérii specializačních a výukových kurzů [4]. V roce 2010 vznikl program Tirocinio Formativo Attivo (TFA) jehož cílem je propojit univerzity a hostitelské školy, tak aby mohli studenti jednodušeji dosáhnout, pod dohledem tutorů, výcviku pro sekundární vzdělávání [4]. Cílem tohoto programu je zvýšit zájem o pedagogickou profesi zjednodušením cesty k získání specializace. I přes tyto kroky se snaží vláda na dále zjednodušit vstup do profese i za pomoci snižování nároků na nové pedagogy [4].

Pokračující profesní vývoj

Nově zaměstnaný učitel musí absolvovat 50 hodin povinného tréninku, z čehož je 20 hodin absolvováno přes speciální online platformu [4]. Tato platforma byla spuštěna v únoru 2016 a jejím cílem je poskytnout učitelům prostředí, ve kterém mohou absolvovat kurzy rozšiřující jejich odbornost, ale zároveň zprostředkovat prostředí ve kterém mohou komunikovat s dalšími učiteli a sdílet společně připravené materiály a nápady [4].

Závěr

Itálie má oproti České republice výrazně vyšší nároky na přípravu učitelů, ukazuje se však, že to odráží mladé lidi od vykonávání této profese [4]. Zároveň se ukazuje, že znalosti studentů oproti ostatním členům OECD jsou mírně podprůměrné. Lze si tedy na příkladu Itálie ukázat, zda výrazně vyšší nároky na přípravu učitelů mají své opodstatnění. Samozřejmě však nelze danou problematiku takto jednoduše srovnávat, jelikož se Itálie potýká s výrazně jinými problémy než ČR, jako je výrazně větší socioekonomické rozdělení země.

1. REMONTANTENN, dostupné z: <https://remontantenn.ru/cs/hood/sistema-doshko-lnogo-vospitaniya-v-italii-struktura-i-osobennosti/> [cit 10.8.2022]
2. OECD, dostupné z: <https://gpseducation.oecd.org/CountryProfile?primaryCountry=ITA&treshold=10&topic=TA> [cit 10.8.2022]
3. European Commission, dostupné z: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eur-ydice/content/conditions-service-teachers-working-early-childhood-and-school-education-38_en [cit 10.8.2022]
4. TIMSS PIRLS, dostupné z: <http://timssandpirls.bc.edu/timss2015/encyclopedia/countries/italy/teachers-teacher-education-and-professional-development/> [cit 10.8.2022]
5. European Journal of Education, dostupné z: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1465-3435.2009.01383.x?saml_referrer= [cit 10.8.2022]
6. L. Zormanová: Učitelé v evropských zemích a jejich charakteristiky
7. M. Serafini: The professional development of VET teachers in Italy: participation, needs and barriers. Statistical quantifications and benchmarking in an international perspective, *Serafini Empirical Res Voc Ed Train* (2018) 10:3,